

В началото на XX век в Самоков “.... Онова, което става при провеждане на техните сватби, надминава всяко очакване. Повечето сватби продължават по цяла седмица...

Когато пък прави сватба някой състоятелен циганин, всичко е без мяра: и яденето, и пиенето, и играенето, и свиренето.... Погледнах: цялата чаршия на разстояние около 300 м е пълна с движещ се техен народ – мъже, жени и деца. Два кларинета оглушително пишат, две цигулки съскат, а бумтенето на грамадния тъпан раздрусва прозорците на околните магазини. По средата в четири-пет вериги, една зад друга, се вият лудешки хора от млади мъже и повече жени, всички с вик придвижвайки се към площада пред читалището. Неизгледна картина!” (Пейчева 1999: 34).

Откриваме ги и в спомените на чуждите пътешественици, преминали през българските земи преди столетия. „По време на нашия престой там празнуваха сватба и тъй като невестата живееше в съседно село на това, много жени в коли, покрити с пъстри черги и теглени от биволи, по яремите на които имаше украшения от косми и пера, отиваха да я навестят. Тази процесия беше предшествана от няколко мъже на коне и голям брой цигани под звуците на тъпани и кавали” (Немски и австрийски пътешественици 1986: 370 – кап. Шад, 1740 г.)

Циганската сватба впечатлява през далечната 1573 г. и европейския дипломатически представител при Високата порта Стефан Герлах: „На 17-и видях една циганска сватба – твърде бедна работа. Две жени водеха булката с рокля от дамаска и покрита с червена кърпа, която ѝ висеше отпред и отзад, така че не можеше да се види лицето ѝ, както на турските булки. Жените носеха на ръцете и шията си сребърни украшения...” (Герлах 1976: 186).

В началото на XX век в „Каптян Христан махала” на Пловдив „Когато пък имаше сватба, гюрултията нямаше граници. Млади и стари циганки, полуголи, накичени с парцалчета и дребни монети, въртяха задници, правеха гюбеци, щракаха пръсти, удряха дайрета, извиваха маанета, а около тях подскачаха безброй дечурлига и им подражаваха. С кръвясали очи, вмирисани на пот, готови да се сбият с всеки, който не им върви по гайдата, мъжете кряскаха като луди. Както седят на раздърпаните рогозки, току виж грабнат шишета с ракия и тръгнат из махалата. Отпред вървят чалгаджиите, след тях думкат тъпаните, зурните пишат, псувните се леят като пороен дъжд, а празните шишета с трясък се разбиват из калдарьма” (Алваджиев 2000: 105).